

Огонь олицетворял программу, цель развития системы жизни (например, человека или планеты).

Земля – прошлый опыт и прежние достижения системы, ресурсы для дальнейшего развития.

Воздух – активность взаимодействия системы с окружающим миром /5/.

Вода – результат этого взаимодействия, синтез жизненного опыта, поток жизни.

4 стихии как 4 направления развития формируют пространство жизни человека. Человек же сознательно или бессознательно, но неуклонно стремится к достижению полноты, цельности и всесторонности жизни для гармоничного развития. Это важное условие для преодоления односторонности в развитии. И в этом процессе помогает инновационная технология «Баланс 4-х стихий» /6/. Исследование эффективности её применения на уроках физической культуры проводится сейчас в Евразийском национальном университете им. Л.Н. Гумилева.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1 Апанасенко Г.Л., Попова Л.А. Медицинская валеология / Серия «Гиппократ». – Ростов н/Д.: «Феникс», 2000. – 248 с.

2 Здоровье и здоровый образ жизни / сост. Егорова И.М. – Мн.: ВЭВЭР, 2006. – 160 с.

3 Дикаревич Л.М. Жизненные циклы развития человека. Философия и практика здорового образа жизни для молодёжи // Материалы международной конференции 25–26 апреля 2009 г. Смольный университет Российской Академии образования. – СПб., 2009. – С. 21–23.

4 Лебедев Н.В. Жизнь природных стихий. – М.: «Белые альвы», 2000. – 240 с.

5 Поляков В.А. Баланс 4-х стихий. Моделирование здорового образа жизни. – Мн.: ВЭВЭР, 2006. – 116 с.

6 Поляков В.А., Полякова И.Ю., Панова О.И., Меньшова А.Ю. Психосистемология: Теория и практика. – 3-е издание, доп. и перераб.– М.: РНАУМПКП, 2006. – 327 с.

ОТБАСЫ МЕН ДЕНСАУЛЫҚТЫҢ ЖҮЙЕЛІК ТӘСІЛДЕМЕСІ

Дикаревич Л.М., Имангаликова И.Б., Оразов Д.О.,

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университет, Қазақстан

Жүйелі тәсілдеме – бұл нақты ғылымдар әдіснамасы мен философиялық әдіснаманы байланыстырып тұратын буын болып табылатын әдіснамалық принцип. Жүйелі тәсілдеменің дамуындағы маңызды кезеңі австрия биологы Людвиг фон Бертоланфидің жалпы теориясы болып табылады. Ол жүйе ұғымына бір бірімен қатынаста болып, тұтастық құратын элементтердің жиынтығы деген түсінік берді. Жүйенің жалпы сипаттамалары мынадай: тұтастық, құрылымдылық, өзін қоршаған ортамен қатынастың болуы, иерархиялық, сипаттаманың көптігі. /2/

Кез келген объект (адам, отбасы, қоғам) жүйе ретінде қарастырыла алады. Жүйе бұл жүйенің барлық мүшелеріне ортақ болатын мақсатқа жету үшін тура және кері байланыста болатын элементтердің жиынтығы. Адамның, отбасының, қоғамның өмір сүру жолдарын қоршаған ортамен көп деңгейлік қатынас жүйесі ретінде қарауға болады. Осы қарым-қатынас үйлесімділігіне олардың денсаулығы тәуелді болады,

Система – (лат қосылған, бөлшектен тұратын) тұтас, белгілі заңдылықтар негізінде орналасатын және белгілі қарым-қатынаста байланысатын бөлшектердің бірлестігі /1/.

Мысалы, жүйе ретінде бөлшектен немесе мүшелерден тұратын отбасын алайық, әке, ана, балалар; отбасылық құндылықтар жүйесі, өмір сүру жүйесі (салауатты - салауатсыз), орналасудағы белгілі тәртіп, әрекет, бір нәрсенің бөлшектерінің байланысы, баланың отбасында тәрбиелену жүйесі, отбасындағы қоғамның ролі, отбасы мүшелерінің өзара қатынасы, бір нәрсенің ұйымдастырылу формасы (отбасының ұйымдастырылуы моногамдық, гетеронамдық) әрбір жүйе екі топқа қарастырылады:

1. Шағын жүйелерден тұрады және өзі де үлкен жүйенің құрамдас бөлігі болады. Мысалы, отбасы шағын жүйе – (отбасы мүшелерінен) тұрады, өзі қоғам деген үлкен жүйенің бөлігі болып табылады, өзара қатынас негізінде шағын жүйенің үлкен жүйеге бағынуына негізделген иерархиялық қатынас пайда болады. Шағын жүйелердің мақсаттары үлкен жүйелердің мақсаттарына қайшы келмеуі керек, егер отбасы мүшелері (шағын жүйе) өз мақсатын отбасымен (жүйе), қоғаммен (үлкен жүйе) келіспесе, бұның соңы әр түрлі салдарға әкелуі мүмкін.

2. Кеңістік пен уақыттағы дамуы. Мысалы, бала, ата-анасы жасап берген отбасы кеңістігінде дамиды, және жас ерекшеліктері мен қоғамдық нормативтер мен заңдылықтар арқылы білініп отыратын отбасы кеңістігі орта мен қоғамдық ортада дамиды.

3. Структураның болуы структура-жүйенің өзара орналасуы мен өзара қатынасы, құрылымы, ішкі құрылымы, жүйе элементтерінің үйлесімділігі (отбасы құрылымы, өмір сүру құрылымы). Мысалы, отбасында толыққанды отбасы ретінде ата-ана болуы керек. Екеуінің біреуінің жоқ болуы – толыққанды емес отбасының болуына әкеледі және бар әкесіне немесе анасына түсетін салмақты арттырады, отбасы жоқ немесе отбасынан тыс жерде өскен бала құрылым құру тәжірибесінен және қарым-қатынас тәжірибесін ала алмайды /4/.

Бүгінгі күндегі отбасындағы дағдарыстар, адамдарды ұжымдастырудың жүйесі ретінде үлкен жүйелердегі иерархиялардағы дағдарыстармен шартталған: барлық қоғамдық құрылымдар, адамзат қоғамдастығы тұтастай, барлық табиғи жүйелерді (минералдар, өсімдік, жануар, адам, адамзаттан жоғары) біріктіретін Жер планетасы, Құс жолы наллактикасының және ғаламның бір бөлігі ретіндегі Күн.

Ғаламдағы барлық жүйелердің дамуының әмбебап заңдарын және маңызды құрамдас бөлігі ретінде әр отбасының үйлесімді өмірін құруын түйсінуді адам өмірінің сценарийін өзгертуге және планетамызда өмір сүруді сақтап қалуға көмектеседі. /3/

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1 Большая Энциклопедия Кирилла и Мефодия. Электронный вариант.

2 Добшикова Г.П., Добшиков А.Е. Моделирование универсальной педагогической системы.– Миасс, 2003. – 157 с.

3 Здоровье и здоровый образ жизни / сост. Егорова И.М. – Мн.: ВЭВЭР, 2006. – 160 с.

4 Поляков В.А., Полякова И.Ю., Панова О.И., Меньшова А.Ю. Психосистемология. Теория и практика. – 3-е изд. доп. и перераб. – М.: РНАУМПКП, 2006. – 327 с.

СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД К ЗДОРОВЬЮ И РАЗВИТИЮ СЕМЬИ

Дикаревич Л.М., Имангаликова И.Б., Смелянец Л.М.,

Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, Казахстан.

Annotation. The Surrounding us world is a hierarchy of the difficult systems of life of Universe the particle of that is a man. Can the crisis of family be reflected, how the first collective a man gives birth in that, on the process of development of all humanity? On this question causally-system approach bases of that are expounded in this article will help to answer.

Окружающий нас мир – это иерархия разноуровневых систем жизни Вселенной, частью которой является человек. Может ли отразиться кризис семьи как первого коллектива, в котором рождается человек, на процессе развития всего человечества? На этот вопрос поможет ответить причинно–системный подход, основы которого изложены в данной статье.

Системный подход – это методологический принцип, который является связующим звеном между философской методологией и методологией специальных наук. Важным этапом развития системного подхода стала общая теория австрийского биолога Людвиг фон Бертоланфи. Он определил понятие системы как совокупности элементов, находящихся в отношениях и связях друг с другом, которые образуют определенную целостность, единство.